

Co by měl mladý anesteziolog vědět, když...

premedikuje polymorbidního pacienta

Jan Šturma
KAR FNKV

Sir Robert Macintosh 1897-1989

...není anestézie bez premedikace, není premedikace bez atropinu !!!!

W.W.Mushin – 1910 -1993

1. Zabránit nežádoucím účinkům anestézie
2. Napomáhat anestézii
3. Zabránit autonomním reflexům
4. Snížit předoperační úzkost a strach

Obsah předanestetického vyšetření

- ▶ Anamnéza + dědičné faktory
- ▶ Předchozí a současné choroby
- ▶ Zhodnocení funkční rezervy
- ▶ Současná farmakoterapie
- ▶ Alergie (svalová relaxancia, ATB)
- ▶ Abusus (alkohol, kouření, drogy)
- ▶ Komplikace předchozích anestézií a operačních výkonů
- ▶ Fyzikální somatické vyšetření, těhotenství
- ▶ **Informovaný souhlas**
  - ▶ **Premedikace**

Premedikace

- ▶ Preskripce premedikace je finální součástí předanestetického vyšetření
- ▶ Ideálně premedikuje ten, kdo anestézii povede

Cíle předoperační medikace

- ▶ **Anxiolýza**
- ▶ Sedace při zachování ochranných reflexů
- ▶ Amnézie a bazální analgézie
- ▶ Snížení sekrece z dýchacích cest
- ▶ Prevence nežádoucích vegetativních reflexů
- ▶ Snížení objemu a zvýšení pH žaludečních šťav
- ▶ Antiemetický účinek
- ▶ Snížení spotřeby anestetik
- ▶ Prevence alergických reakcí

Premedikace

- ▶ **Anxiolýza** (benzodiazepiny)
- ▶ Sedace při zachování ochranných reflexů a kooperace (benzodiazepiny)
- ▶ Bazální analgézie ?(opioidy, NSAID)
- ▶ Potlačení vegetativní reakce ? (atropin)
- ▶ Profylaxe aspirace ???
- ▶ Prevence PONV ?(setrony)
- ▶ Potlačení alergické reakce? (antihistaminika)

Statistika

▶ Počet anestézií	833 367	(100 %)
▶ Reg. anestézie	130 368	(15,6 %)
▶ Senioři > 70 let	119 006	(14,3 %)
▶ Děti < 15 let	81 712	(9,8 %)
▶ Během ÚPS	93 212	(11 %)
▶ Ambulantně	74 828	(9 %)
▶ Mors In Tabula	196	(0,024 %)

Nejčastější komorbidity

- ▶ Arteriální hypertenze
- ▶ Ischemická choroba srdeční
- ▶ Chronická obstrukční choroba bronchopulmonální
- ▶ Diabetes mellitus

Arteriální hypertenze

- ▶ Beta - blokátory: ponechat
- ▶ Alfa 2 agonisté: ponechat, nenasazovat
- ▶ ACE inhibitory , blokátory Angiotenzin II receptorů: v den operace vynechat, po operaci co nejdříve nasadit
- ▶ Diuretika: ponechat v ranní medikaci, dále dle klinického stavu (volumoterapie, kalémie)
- ▶ Nestatinová hypolipidemika: den před operací vynechat
- ▶ Statiny: ponechat

CHOPN

- ▶ Beta agonisté: ponechat
- ▶ Aminophyllin: vynechat večer před operací
- ▶ Kortikosteroidy – ponechat (ev. doplnit)

ICHHS

- ▶ Antiarytmika - ponechat
- ▶ Koronrodilatancia - ponechat
- ▶ Statiny - ponechat

Diabetes mellitus

- ▶ PAD – biguanidy (metformin)
- ▶ – sulfonylurea (tolbutamid)
24-48 hodin před výkonem vysadit

Nebezpečí závažné pooperační hypoglykémie až 50 hodin po poslední dávce PAD

Peroperační hodnoty glykémie více než 10 mmol/l nevyžadují korekci inzulinem

? Hormonální antikoncepce ?

- ▶ Ukončit 4 týdny před plánovanou operací spojenou s vyšším rizikem, zavést preventivní farmakologickou i nefarmakologickou prevenci DVT
- ▶ doporučit jiný typ antikoncepce první týden po znovuzahájení hormonální antikoncepce

Základní farmaka

- ▶ benzodiazepiny – midazolam (Dormicum)
- ▶ alprazolam (Neurol), tofisopam (Grandaxin)

- ▶ nebenzodiazepinová hypnotika
- ▶ zolpidem (Stilnox, Hypnogen)

Stanovení volby a dávky léku

- ▶ Věk a hmotnost (BMI)
- ▶ Klasifikace ASA
- ▶ Úroveň strachu a obav
- ▶ Předchozí zkušenosti s premedikací
- ▶ Lékové alergie a interference
- ▶ Naléhavost operačního výkonu
- ▶ Hospitalizace x ambulantní výkon

Kontraindikace benzodiazepinů

- ▶ Těhotenství
- ▶ Myasthenia gravis a další NM onemocnění
- ▶ Spánková apnoe
- ▶ Mentální retardace
- ▶ Senium (?)
- ▶ Opatrnost s látkami tlumícími dýchání a při těžkých formách CHOPN

Kontroverzní role opioidů

- ▶ příznivé účinky na CNS
- ▶ bazální analgezie
- ▶ preemptivní/preventivní analgezie
- ▶ X
- ▶ nevolnost, zvracení
- ▶ bradykardie, ortostatický kolaps
- ▶ hyperalgezie?

Kontroverzní role atropinu

- ▶ potlačení salivace
- ▶ prevence bradykardie po opioidech a některých myorelaxanciích (SCHJ)
- ▶ sucho v ústech
- ▶ tachykardie
- ▶ centrální anticholinergní syndrom

Možné indikace atropinu

- ▶ Opioidy (s výjimkou petidinu)
- ▶ Použití propofolu. V SPC je varování před vznikem bradykardie (příležitostně závažné) s rizikem asystolie a je doporučeno preventivní podání anticholinergních látek.
- ▶ Suxametonium a ketamin (zvláště u dětí)
- ▶ Při současném podání opioidů a atrakuria, cisatrakuria a vekuronia vzniknout závažná bradykardie až srdeční

zástava

Naguib et al. Pharmacology of muscle relaxants and their antagonists. In Miller RD et al. (editors) Miller's Anesthesia, 7th edition, Churchill Livingstone, 2010, 859-912

- ▶ Operace v oftalmologii, na krku, laparoskopie

Ideální premedikace

- ▶ přizpůsobena individuálním potřebám pacienta
- ▶ snadno aplikovatelná (dnes hlavně p.o.)
- ▶ Předpověditelná z hlediska účinku – časování
- efekt
- ▶ malé nebo žádné vedlejší účinky

Výsledek: klidný sedovaný pacient schopný spolupráce

Take home message

- ▶ Ke stejnému cíli vede mnoho cest
- ▶ Dodržujte kontraindikace a SPC
- ▶ Pokud pacienta něco bolí ještě před operací, neodpírejte mu dobrodiní analgezie
- ▶ Buďte zdvořilí: premedikujete-li někomu jinému, zeptejte se ho, co preferuje, případně se řiďte zvyklostmi pracoviště nebo názorem vedoucího úseku
- ▶ Domněnky lze potvrdit jedině měřením a zaznamenáním výsledku (optimálně písemně)

Děkuji za pozornost